

Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ

завідувач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

<https://orcid.org/0000-0003-2688-4505>

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ
БЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ**

Сучасні глобальні небезпеки, такі як тероризм, кіберзагрози, екологічні катастрофи та геополітичні конфлікти, ставлять перед державами серйозні виклики у сфері забезпечення національної безпеки [1, с. 45; 3, с. 34]. В умовах постійних змін у світовій політиці та технологіях важливо розглядати нові підходи до управління національною безпекою, що дозволяють ефективно реагувати на різноманітні загрози [2, с. 12]. Україна, як і інші країни, зіштовхується з необхідністю адаптувати свої стратегії безпеки до умов сучасних глобальних викликів, що потребує постійного вдосконалення механізмів управління національною безпекою.

Аналіз сучасних підходів до управління національною безпекою в умовах глобальних загроз, вивчення основних принципів та методів, що застосовуються для забезпечення безпеки, а також оцінка ефективності цих підходів в контексті глобалізації та швидкого розвитку технологій є метою роботи.

Як відомо, національна безпека визначається як стан захищеності держави від зовнішніх і внутрішніх загроз, що забезпечує стабільний розвиток і благополуччя населення [4, с. 58]. Управління національною безпекою включає організацію, координацію та контроль за різними аспектами безпеки, такими як оборона, економіка, правоохоронна діяльність та екологія. Важливими складовими є:

- 1) розвиток національних стратегій безпеки;
- 2) взаємодія з міжнародними організаціями та союзниками;
- 3) створення міжвідомчих механізмів для оперативного реагування на загрози.

Глобалізація створює нові типи загроз, серед яких варто виділити насамперед тероризм, а саме зміну тактики терористичних груп, що використовують нові технології та мережі для реалізації своїх цілей. По-друге, це кіберзагрози: акти кібершпигунства, кібератак на критичні інфраструктури держав, маніпуляції з інформацією [5, с. 82].

Екологічні загрози посідають не останнє місце серед загроз, а саме: зміни клімату, екологічні катастрофи мають вплив на національну безпеку через погіршення життя населення і створення умов для гуманітарних криз. Геополітичні зміни входять в низку різновидів загроз – у вигляді впливу конфліктів між державами, посилення рольових держав і нових силових центрів.

У відповідь на глобальні загрози розвиваються нові підходи до управління національною безпекою. Серед них можна виділити, по-перше, інтеграцію інформаційних технологій у систему безпеки, як приклад – використання штучного інтелекту та аналізу великих даних для прогнозування та попередження загроз.

Другим аспектом є забезпечення колективної безпеки за допомогою міжнародних структур (наприклад, ООН). Колективна безпека через міжнародні структури – це система, яка передбачає об'єднання зусиль різних країн та міжнародних організацій для запобігання конфліктам, вирішення кризових ситуацій та забезпечення стабільності на глобальному рівні. Основною ідеєю колективної безпеки є те, що всі учасники цієї системи зобов'язуються допомагати одне одному у разі агресії чи загрози, що спричиняє порушення миру.

Важливі міжнародні структури, що працюють над забезпеченням колективної безпеки, включають також НАТО (Північноатлантичний альянс), ЄС (Європейський Союз) та різні регіональні організації. Наприклад, НАТО здійснює колективний захист своїх членів у разі зовнішньої агресії, що закріплено в ст. 5 Північноатлантичного договору.

Такий підхід до безпеки базується на принципах взаємодії, де жодна країна не може залишитися осторонь глобальних викликів, таких як тероризм, військові конфлікти, кліматичні катастрофи або економічні кризи. Важливим аспектом колективної безпеки є також ефективна комунікація та діалог між країнами, що допомагає своєчасно виявляти та

усувати потенційні загрози.

Окрім того, існує міжвідомча співпраця у вигляді створення єдиної платформи для обміну інформацією між різними відомствами та організаціями для оперативного реагування на загрози. Наступний пункт, на якому хочеться акцентувати, це попередження через освіту та інформування громадян. В цьому напрямі є важливим виховання культури безпеки та обізнаності населення щодо сучасних загроз.

Таким чином, управління національною безпекою в умовах глобальних загроз є складним і багатоаспектним процесом, який потребує постійного удосконалення підходів, адаптації до нових реалій і загроз. Важливою складовою успішного управління безпекою є інтеграція сучасних технологій, міжвідомча співпраця та розвиток міжнародних відносин.

Україна повинна активно працювати над розвитком ефективних стратегій у цій сфері, спираючись на досвід інших держав і постійно оцінюючи можливі ризики, щоб забезпечити стабільний розвиток та безпеку національної спільноти.

1. Коваль В. В. Сучасні підходи до управління національною безпекою в умовах глобальних загроз. *Актуальні проблеми політики, економіки та безпеки*. 2021. № 7 (2). С. 45-60.
2. Задорожний М. П. Інформаційні технології в управлінні національною безпекою в умовах сучасних глобальних загроз. *Журнал сучасних проблем безпеки*. 2020. № 8 (3). С. 12-22.
3. Левченко О. А. Геополітичні аспекти управління національною безпекою в умовах глобалізації. *Політика та безпека в глобалізованому світі*. 2019. № 15 (4). С. 34-47.
4. Тимошенко І. І. Міжнародне співробітництво у забезпеченні національної безпеки в умовах глобальних загроз. *Збірник наукових праць з безпеки*. 2022. № 11 (1). С. 58-69.
5. Шевченко Ю. М. Кіберзагрози та новітні підходи до управління національною безпекою. *Журнал інформаційної безпеки*. 2023. № 9 (2). С. 82-95.

Олександр ГОТІН
кандидат юридичних наук
(м. Київ)

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Для України проблема протидії корупції вийшла на новий рівень із початком повномасштабного військового вторгнення РФ, яке стало найбільшою загрозою для національної безпеки України за весь період її незалежності. Необхідність посилення захисту держави від корупційної діяльності, яка вчинюється у різних формах, обумовило розширення на законодавчому рівні різновидів обставин, що обумовлюють злочинність діяння. Актуальна потреба протидії небезпечним руйнівним явищам і корупційним процесам вимагає комплексного та системного підходу до вибору заходів запобіжного впливу. Було прийнято низку нормативних актів та запроваджено значну кількість антикорупційних заходів, які мають певну результативність, але здійснюються безсистемно, залежно від вимог міжнародних організацій. Функції цивілізованої держави за сферами (об'єктами) її діяльності поділяють на зовнішні та внутрішні, а їхній зміст на різних етапах розвитку держави постійно змінюється. Перший вид функцій забезпечує зовнішню політику держави, а другий – внутрішню. Внутрішні функції держави можна поділити на дві основні групи: регулятивні та правоохоронні. Тобто, приєднання країни до міжнародних конвенцій, які мають рекомендаційний характер, – це зовнішня функція держави, а реалізація законів, які прийняті на підставі зазначених конвенцій, – це внутрішня функція. Змістом тієї чи іншої функції держави виступає процес впливу держави через практичну діяльність її відповідних структур на певні суспільні відносини або на групу однорідних суспільних відносин. Кожна конкретна функція держави поєднує в собі зміст, форму та методи здійснення відповідної гілки державної влади – законодавчої, виконавчої чи судової, застосування якої пов'язане з особливостями конкретного об'єкта державного впливу. Протидія корупції, з одного боку, належить до регулятивної функції (з погляду створення відповідної нормативної бази для виокремлення суб'єктів, які забезпечують здійснення запобіжних заходів, упереджувальний